

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ**

КАРАР №7

III чакырылыш чираттан тыш утырышы Урыссу ш.т.б. 2019 елның “11” марты

"2019-2023 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа ярдәм итү" муниципаль программасын раслау турында

2003 елның 6 октябрэндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2007 елның 24 июлендәге «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Ютазы муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. "2019-2023 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа ярдәм итү" муниципаль программасын (алга таба – программа) №1 кушымтага ярашлы расларга.

2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны бюджет, салымнар, инвестицияләр һәм эшмәкәрлек буенча даими комиссиягә йөкләргә.

3. Әлеге карарны Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга .

Ютазы муниципаль районы Башлыгы –
Ютазы муниципаль район Советы Рәисе

Р.М. Нуриев

**Кушымта №7
Ютазы район
Советы карары
белән расланды
2019 елның 11 марты**

**«2019-2023 елларга Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районында кече
һәм урта эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа
ярдәм итү» муниципаль программасы**

Эчтәлек

“2019-2023 елларга Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү һәм аңа ярдәм итү ” муниципаль максатчан программасы паспорты ..... Ошибка! Закладка не определена.

Кереш.....5

1. Муниципаль Программаның максатлары һәм бурычлары .....Ошибка! Закладка не определена.

2. Агымдагы вазгыятькә анализ, районда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары проблемаларын бәяләү ..... Ошибка! Закладка не определена.

3. Икътисадның төрле секторларында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү .....Ошибка! Закладка не определена.

4. Куллану базарын үстерү ..... Ошибка! Закладка не определена.

5. Яшьләр арасында эшмәкәрлекне үстерү Ошибка! Закладка не определена.

6. Муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать майданчыкларын һәм сәнәгать паркларын үстерү ..... Ошибка! Закладка не определена.

8. Эшкуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән территориянең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген бәяләү..... Ошибка! Закладка не определена.

9. Программаны ресурслар белән тәмин итүОшибка! Закладка не определена.

10. Рискларны бәяләү, аларны киметү буенча чараларОшибка! Закладка не определена.

11. Программаның планлаштырылган икътисадый нәтижәләлеге һәм гамәлгә ашыруны контрольдә тоту..... Ошибка! Закладка не определена.

12. Программаны гамәлгә ашыру срокларыОшибка! Закладка не определена.

13. Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән программаның төп чаралары... Ошибка! Закладка не определена.

14. Программаны гамәлгә ашыру буенча нәтижәләр .Ошибка! Закладка не определена.

Программа чаралары исемлеге 20

“2019-2023 елларга Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү” муниципаль максатчан программасы паспорты

Программаның исеме	“2019-2023 елларга Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү” муниципаль максатчан программасы (алга табан – Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	2007 елның 24 июлендәге «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 209-ФЗ номерлы Федераль закон, 2005 елның 21 июлендәге «Дәүләти һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру турында» 94-ФЗ номерлы Федераль закон, 2006 елның 26 июлендәге «Конкуренцияне яклау турында» 135-ФЗ номерлы Федераль закон, 2008 елның 26 декабрдәге «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшмәкәрләрнең хокукларын яклау турында» 294-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында коррупциягә каршы көрәш турында» 2006 елның 30 мартындагы 34-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы
Программаның заказчы – координаторы	Татарстан Республикасы икътисад министрлыгы
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты (Башкарма комитетның территорияль үсеш бүлегенә)
Программаны гамәлгә ашыруның сроклары һәм этаплары	Программаны тормышка ашыра башлау вакыты – 2019 елның 1 гыйнвары Программаны тормышка ашыруны тәмамлау вакыты - 2023 елның 31 декабре 1 этап – 2019-2020 еллар 2 этап – 2021-2023 еллар
Программаның төп максаты	<ul style="list-style-type: none"> - Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыруны тәмин иткән кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү һәм аңа ярдәм итү өчен хокукый һәм икътисадый шартларны камилләштерү; - субъектларның конкуренциягә сәләтен тәмин итү һәм муниципаль берәмлек икътисадында конкурентлы мохит булдыру; - муниципаль берәмлекнең тулаем эчке продукты күләмендә кече

	<p>һәм урта эшкуарлык субъектлары житештерә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлешен арттыру;</p> <p>- халыкны эш белән тәэмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү</p>
Программаның бурычлары	<p>- кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен тышкы мохитне камилләштерү;</p> <p>- кече һәм урта эшмәкәрлекнең уңай имиджын булдыру;</p> <p>- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының күргәзмә-ярминкә эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;</p> <p>- кече һәм урта эшкуарлыкка мәгълүмати, хокукий һәм консультатив ярдәм;</p> <p>- кече һәм урта эшмәкәрлек өчен кадрлар әзерләүгә ярдәм күрсәтү;</p> <p>- кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү инфраструктурасын үстерү</p>
Программаның төп чаралары	<p>1. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеген хокукий, оештыру һәм аналитик тәэмин итү.</p> <p>2. Эшкуарлыкны пропагандалау һәм бизнесны үзөштыру.</p> <p>3. Кече һәм урта эшкуарлыкка, шул исәптән торак булмаган биналар белән, ярдәм итү.</p> <p>5. Эшмәкәрләргә мәгълүмат, консультация бирү һәм өйрәтү.</p> <p>6. Кече һәм урта эшмәкәрлекнең эшлекле мөмкинлекләрен киңәйтү.</p> <p>7. Эшкуарлыкны үстерүнең өстенлекле юнәлешләренә ярдәм итү.</p>
Источники финансирования Программы	<p>2019-2023 елларга Программаны финанслау чыганаclarы :</p> <p>- Татарстан Республикасы бюджеты - федераль норматив хокукий актлар нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыруга конкурс нигезендә бүлеп бирелә торган акчалар (конкрет суммалар күрсәтелмичә, мөмкин чыганаk буларак фаразлана))</p> <p>Ютазы муниципаль районы бюджеты - муниципаль берәмлекнең өстәмә керемнәре керү факты буенча кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм чараларын гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек акчалары (конкрет суммалар күрсәтелмичә, мөмкин булган чыганаk буларак фаразлана);</p> <p>- Федераль (жирле, республика) бюджетыннан түгел, ә башка чыганаkлардан формалашкан учреждениеләр һәм оешмалар карамагында булган бюджеттан тыш чыганаkлар акчалары.</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижеләре	<p>Кече һәм урта предприятиеләр житештерә торган продукция (хезмәтләр) әйләнеше үсешен, шул исәптән микропредприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр тарафыннан, 29% ка арттыру һәм 2023 елга 4500 млн.сумга кадәр житкерү</p> <p>Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, шул исәптән</p>

	<p>микропредприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр саны үсешен 2018 ел дәрәжәсенә карата 38 берәмлеккә арттыру</p> <p>Кече, урта предприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр хезмәткәрләренең уртача санын барлык эшчеләрнең гомуми санында 39% ка кадәр арттыру.</p>
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Программаның үтәлеше турындагы хисап ТР Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә раслау өчен тапшырыла.

Кереш

Муниципаль берәмлектә кече һәм урта бизнесны үстерү район икътисадының тотрыклы үсешен билгели торган стратегик фактор булып тора. Кече һәм урта предприятиеләр эшчәнлеген киметү икътисади һәм социаль характердагы җитди тискәре нәтижеләргә китерергә мөмкин. Әлеге сәбәпләр аркасында кече һәм урта бизнеска ярдәм итү бердәм социаль-икътисадый бурычны хәл итүче муниципаль берәмлек администрациясә сәясәтенең өстенлекле юнәлешләреннән берсе буларак карала.

Кече һәм урта бизнесның районның социаль-икътисади үсешенә керткән өлеше елдан-ел арта бара. Кече һәм урта эшмәкәрлек халыкны эш белән тәэмин итү проблемаларын хәл итүне, базаны төрле товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән баетуны яңа предприятиеләр һәм эш урыннары булдыру юлы белән тәэмин итә.

Кече һәм урта бизнес эшчәнлегеннән икътисадый нәтижә аның район икътисадына керткән өлеше, житештерелә торган товарларның һәм хезмәтләрнең сыйфатын һәм конкуренциягә сәләтен арттыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлеген диверсификацияләү дәрәжәсенә карап билгеләнә.

Ютазы районының кече һәм урта эшкуарлыгы икътисади эшчәнлекнең барлык төп төрләрен үз эченә ала һәм аның өлкәсенә турыдан-туры яисә турыдан-туры булмаган рәвештә җәлеп ителә.

1. Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары

Программаның төп максаты булып кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба үстерү буенча түбәндәгеләрне тәэмин иткән хокукый һәм икътисадый шартларны камилләштерү тора:

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлегенең социаль нәтижәләлеге арттыру һәм күтәрү (кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә эшләүчеләр саны арту,

урта керемнэр үсеше һәм кече һәм урта предприятиелэр хезмэткэрлэренең социаль якланганлыгы дэрэжэсен арттыру);

- субъектларның көндөшлеккэ сэлэтен тээмин итү һәм муниципаль берәмлек икътисадында конкуренлы мохит булдыру;

- халыкны эш белэн тээмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру;

- муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсешенең стратегик факторларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру;

- тулаем территориаль продуктны формалаштыруда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының катнашу өлешен арттыру (товарлар житештерү, хезмэтлэр күрсәтү, чиста салымнар);

- социаль юнэлешле коммерөияле булмаган оешмалар эшчәнлеге өчен оештыру, хокукый, финанс һәм социаль-икътисадый шартлар булдыру, гражданнарга күрсәтелэ торган социаль хезмэтлэрнең һәркем өчен мөмкин булуына (доступность) ирешү;

- коммерциячел булмаган оешмаларның социаль юнэлешле эшчәнлеген һәм аларның районның социаль-икътисадый үсешендэ катнашуын стимуллаштыру.

Куелган максатларга ирешү өчен түбэндэге мәсьэлэлэрне хэл итү күздэ тотыла:

- кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен тышкы мохитне камилләштерү;

- кече һәм урта эшмәкәрлекнең уңай имиджын булдыру;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларының күргәзмә-ярминкэ эшчәнлегенэ булышлык күрсәтү;

- кече һәм урта эшмәкәрлеккэ мәгълүмати, хокукый һәм консультатив ярдәм, кече һәм урта эшкуарлык өчен кадрлар эзерләү;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итүнең кредит-финанс механизмнарын үстерү;

- кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм итү инфраструктурасын үстерү;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары чыгара торган продукциянең көндөшлеккэ сэлэтен арттыру, аны житештерү күлэмнэрен арттыру;

- социаль юнэлешле коммерциячел булмаган оешмаларга (алга таба СОНКО) финанс, мөлкәти, мәгълүмати, консультацион ярдәм күрсәтү механизмнарын жирле

үзидарэ органнары һәм халык арасында үзара хезмэтгәшлекнең даими гамәлдәге системасын булдыру аша үстерү;

- коммерциячел булмаган оешмалар эшчәнлеге өлкәсендә норматив-хокукый базаны камилләштерү;

- коммерциячел булмаган оешмалар үсеше өчен шартлар тудыру;

- актуаль социаль проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән коммерциячел булмаган оешмалар проектларын гамәлгә ашыруда ярдәм итү;

- коммерциячел булмаган оешмаларга мәгълүмати ярдәм күрсәтү;

- коммерциячел булмаган оешмаларга консультацион һәм координацион ярдәм күрсәтү, коммерциячел булмаган оешмалар хезмәткәрләрен һәм ирекле хезмәткәрләрне әзерләү, өстәмә һөнәри белем бирү өлкәсендә ярдәм күрсәтү, шулай ук коммерциячел булмаган оешмаларны социаль өлкәдә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруга жәлеп итү.

- Ютазы муниципаль районы территориясендә проектларны гамәлгә ашыру максатларында, түбәндәге юнәлешләр буенча билгеләнгән гамәлгә кую документларында билгеләнгән эшчәнлек кысаларында социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга субсидияләр бирү:

гражданнарга социаль ярдәм һәм аларны яклау ;

әйләнә-тирә мохитне саклау һәм хайваннарны яклау ;

гражданнарга һәм коммерциячел булмаган оешмаларга түләүсез яисә ташламалы нигездә юридик ярдәм күрсәтү һәм халыкны хокукый агарту, кеше һәм гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен яклау эшчәнлеге ;

мәгариф, мәгърифәт, фән, мәдәният, сәнгать, сәламәтлек саклау, гражданнарның сәламәтлеген профилактикалау һәм саклау сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, гражданнарның әхлакый-психологик хәлен яхшырту, физик культура һәм спорт өлкәсендәге эшчәнлек һәм күрсәтелгән эшчәнлеккә булышу, шулай ук шәхеснең рухи үсешенә ярдәм итү ;

Россия Федерациясе гражданнарын патриотик, шул исәптән хәрби-патриотик тәрбияләү өлкәсендә эшчәнлек ;

милләтара мөнәсәбәтләренә гармонияләштерү һәм этникара экстремизм күренешләрен кисәтү;

- социаль юнәлештәге коммерциячел булмаган оешмалар эшчәнлеген популярлаштыру.

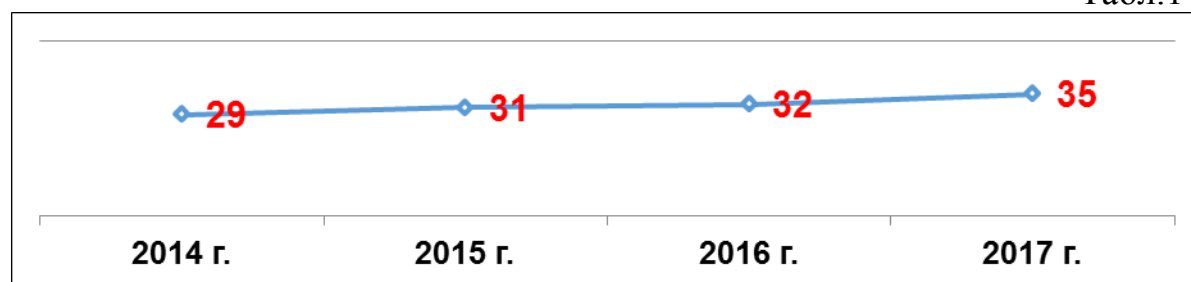

2. Агымдагы ситуацияне анализлау, районда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының үстерү проблемаларының бәяләү

Ютазы муниципаль районының тулаем территориаль продукты структурасында ел саен кече һәм урта бизнес өлеше үсә һәм 2017 ел нәтижәләре буенча ул 35% тәшкил итте. Әлеге күрсәткечнең күпчелек үсеше предприятиеләрнең эре икътисад секторыннан уртачага яки кечегә күчүенә бәйле (табл.1).

Тулаем территориаль продуктта кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары өлеше

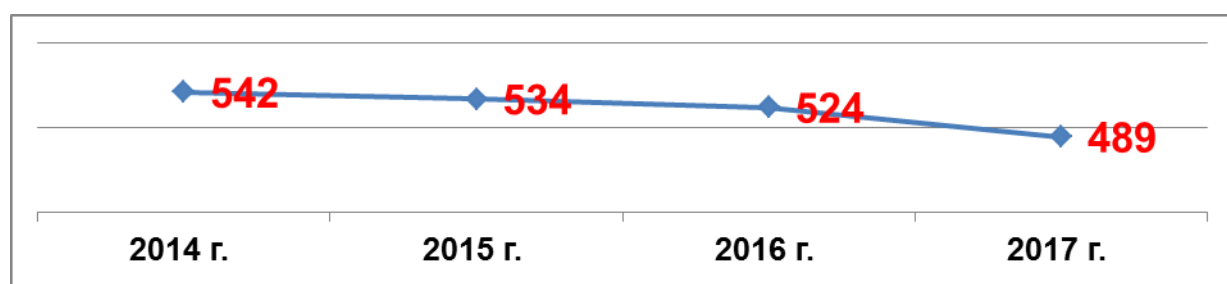
Табл.1

Кече һәм урта эшмәкәрлек үсешен характерлаучы күрсәткечләрнең берсе булып кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны һәм структурасы тора (табл.2)

Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны һәм структурасы

Табл.2

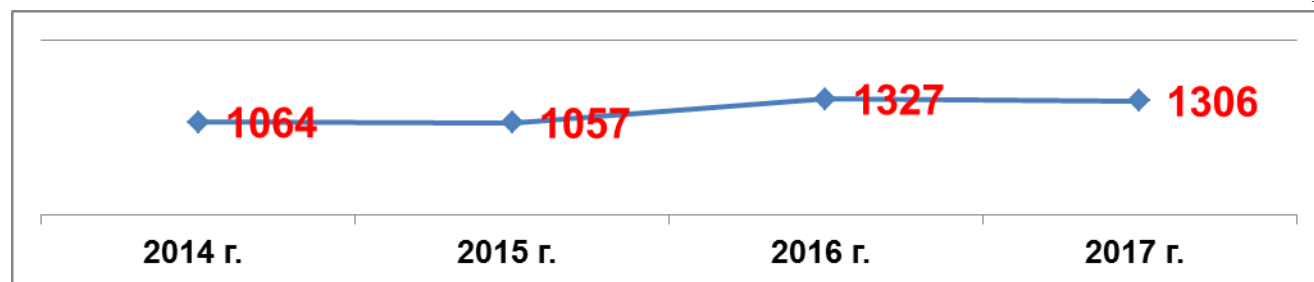
Ютазы муниципаль районында 2018 елның 1 гыйнварына 489 кече һәм урта бизнес субъекты эшчәнлек алып бара, шуларның 393е шәхси эшмәкәрләр буларак теркәлгән. Шунда билгеләп үтәргә кирәк, 2014 елдан кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны кимү күзәтелә. Эшмәкәрләр саны кимүнең төп сәбәбе - ваклап сату өлкәсендә - федераль закончалыкны, Пенсия фондына һәм иминиятләү фондларына акча күчү өлешендә - салым закончалыгын катгыйландыру.

2018 ел башына район территориясендә теркәлгән эшсезлек дәрәжәсе икътисади актив халыкның 0,63% тәшкил итте, мәшгульлек үзәгендә 65 кеше теркәлгән. Кече һәм урта эшмәкәрлек секторында 1306 кеше эшли, бу районның икътисади актив халыкның 12,3% ын тәшкил итә.

Районда халыкны эш белән тәмин итү проблемасы кискен тора, бигрәк тә, халыкның 48,6 проценты яшәгән авыл жирлегендә. Мәшгульлек күрсәткече кече эшмәкәрлек өлкәсендәгә хәлне объектив чагылдыра һәм Программа индикаторларының берсе булып тора.

Кече һәм урта эшмәкәрлек секторында эшләрчеләр саны

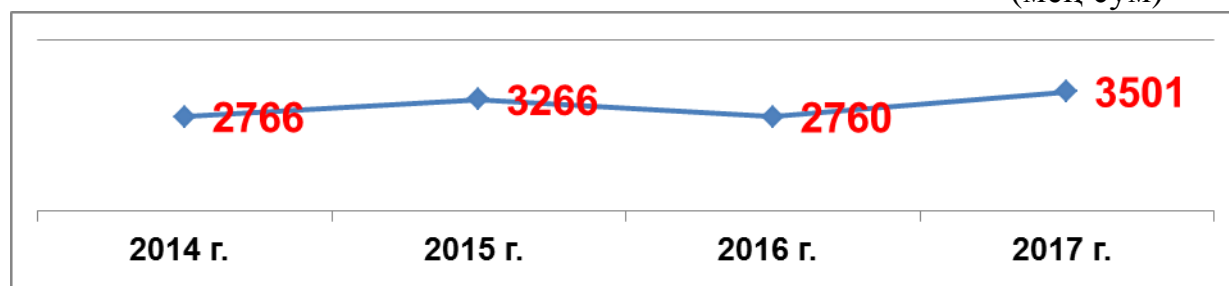
Табл.3

2017 ел нәтижәләре буенча, кече һәм урта предприятиеләрнең әйләнеше (микро-предприятиеләрне дә кертеп) 3501 мең сум тәшкил итте, бу 2016 ел дәрәжәсеннән 26,5 процентка артыграк (табл.4). Әйләнешнең кискен артуы предприятиеләрнең икътисадның эре секторыннан уртачага күчүенә бәйле.

Кече һәм урта предприятиеләр әйләнеше (микропредприятиеләрне кертеп)

Табл.4
(мең сум)

Ютазы районы эшмәкәрләренә төбәк бюджетыннан дәүләт ярдәме күләме дә бик аз. Әйттик, 2016 елда 8 эшмәкәр 12,75 млн. сумлык дәүләт ярдәмен алган, ә 2017 елда 13,55 млн. сум гомуми суммага - бары тик 6 эшмәкәр генә.

Соңгы елларда КУЭ (кече һәм урта эшмәкәрлек) субъектларының район территориясендә гомуми мохитен яхшыртуда уңай тенденцияләр бар, ләкин һаман да аны торгызуны тоткарлый торган проблемалар бетерелмәгән, шул исәптән:

- КУЭ эшчэнлеген жайга салучы законнар базасының тотрыксызлыгы һәм төгәлсезлеге

- эшкуарлык эшчэнлеген жайга салу өлкәсендә ведомстволар тарафыннан төзелә торган административ киртәләр;

- финанс һәм инвестицион ресурслар житеشمәү;

- банк кредитын алу кыенлыклары һәм кредит ставкасы югарылыгы;

- хокукый, финанс, салым законнары мәсьәләләрендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының күп кенә житәкчеләрен һәм шәхси эшкуарларны эзерләүнең житәрлек дәрәжәдә булмавы;

- компетентлы кадрлар булмау.

3. Икътисадның төрле секторларында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү

2018 елның 1 июленә муниципаль берәмлек территориясендә 477 кече һәм урта предприятие субъекты эшчәнлек алып бара. Районның бер мең кешесенә 23,2 кече һәм урта эшмәкәрлек субъекты туры килә. Кече һәм урта эшмәкәрлек секторында 1306 кеше эшли, бу районның икътисади актив халкының 12,3 процентын тәшкил итә.

Эшчәнлек төрләре буенча кече һәм урта предприятиеләр структурасы түбәндәгечә бүленгән (табл.4):

Табл.4

Барлыгы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, шулардан икътисади эшчәнлек төрләре буенча:	477
Авыл хужалыгы, урман хужалыгы, аучылык, балыкчылык һәм балык үрчетү	86
Файдалы казылмалар чыгару	5
Эшкәртү производстволары	35
Электр энергиясе, газ һәм пар белән тәэмин итү; һаваны кондиционерлау	-
Су белән тәэмин итү; Су чыгару, калдыкларны жыюны һәм утильләштерүне оештыру, пычратуларны бетерү буенча эшчәнлек;	1
Төзелеш	18
Күмәртәләп һәм ваклап сату сәүдәсе; автотранспорт чараларын мотоциклларны ремонтлау	188
Транспортировка һәм саклау	46
Кунакханәләр һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре эшчәнлеге	10
Мәгълүмат һәм элемент өлкәсендә эшчәнлек	8
Финанс һәм иминиятләү эшчәнлеге	5
Күчемсез милек белән операцияләр буенча эшчәнлек	15
Һөнәри, фәнни һәм техник эшчәнлек	22
Административ эшчәнлек һәм аның белән бәйлә өстәмә хезмәтләр	6
Дәүләт идарәсе һәм хәрби куркынычсызлыкны тәэмин итү;	-

социаль тээминлек	
Белем бирү	2
Сәламәтлек саклау өлкәсендә һәм социаль хезмәтләр өлкәсендә эшчәнлек	4
Мәдәният, спорт, ялны һәм күңел ачуларны оештыру буенча эшчәнлек	2
Башка төр хезмәтләр күрсәтү	24

Структура хезмәт күрсәтү өлкәсендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының зур өлеше, әмма эшкәртү производстволарында соңгы 5 елда уңай динамикасыз аз өлеш белән характерлана:

- эшкәртү производстволары - 7,3 %,
- авыл хужалыгы продукциясен житештерү - 18 %
- ваклап сату - 39 %,
- жәмәгать туклануы – 2 %,
- төзелеш - 4 %,
- транспорт – 10 %.

Ютазы муниципаль районында тотрыклы икътисадый үсеш тәэмин итү өчен эшкуарлык эшчәнлегенә өстенлекле төрләре билгеләнгән:

- инновацион эшчәнлек һәм югары технологияле производстволар булдыру;
- авыл хужалыгы һәм авыл хужалыгы тармагы продукциясен эшкәртү;
- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;
- туризм һәм ял өлкәсендә эшчәнлекне оештыру;
- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе (сәламәтлек саклау, мәгариф, һәм халыкны социаль яклау);
- азык-төлек һәм эшкәртү сәнәгате;
- коммуналь хужалык;
- халык һөнәрләре һәм кәсепләрен үстерү, сувенирлар житештерүне үстерү.

4. Куллану базарын үстерү

Районның кулланучылар базарын үстерү кулланучыларның түләүгә сәләтле ихтыяжын канәгатьләндерүгә, житәрлек күләмдә һәм сыйфатлы төрле кулланучылар товарларын тәкъдим итүгә һәм хезмәтләре күрсәтүгә юнәлдерелгән.

Ютазы районында сәүдә, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү торышын анализлап, бу өлкәләрдәге күрсәткечләрнең уңай динамикасын билгеләп үтәргә мөмкин. 2017 ел нәтижәләре буенча ваклап сату әйләнеше жан башына 98,3 мең сум тәшкил итте, ә жан башына түләүле хезмәтләр күләме - 6,8 мең сум. Еллар буенча күрсәтелгән ваклап сату әйләнеше һәм түләүле хезмәтләр күләме динамикасы (табл.5).

Ваклап сату эйлөнеше һәм түләүле хезмәтләр динамикасы

Табл.5

Күрсәткечнең исеме	Үлчәү берәмлеге	Муниципаль берәмлек						
		2015	2016	2017	2018 елга факттагы күрсәткеч			
					гыйнвар - март	гыйнвар - июнь	гыйнвар - сентябрь	Гыйнвар - декабрь
1. Ваклап сату эйлөнеше ¹⁾								
- гамәлдәге бәяләрдә	млн.сум.	1965,44	2028,26	2042,09	429,58	945,01	1475,41	...
- чагыштырма бәяләрдә	% тиешле чорга	96,2	97,9	98,3	100,7	100,2	98,7	...
2. Жан башына ваклап сату эйлөнеше ¹⁾								
- гамәлдәге бәяләрдә	мең сум.	93,46	97,28	98,95	20,82	45,79	71,49	...
Жан башына ваклап сату эйлөнеше буенча ранг		11	12	12	11	11	11	...
3. Халыкка түләүле хезмәтләрне гамәлгә ашыру күләме ³⁾								
- гамәлдәге бәяләрдә	млн. сум	120,27	120,25	140,26	63,54	121,18	151,84	...
4. Халыкка жан башына түләүле хезмәтләр күрсәтү күләме ³⁾								
- гамәлдәге бәяләрдә	тыс.руб.	5,72	5,77	6,8	3,09	5,9	7,39	...

Ютазы районы халкының 2017 елда сәүдә объектлары мәйданы белән гомуми тәэмин ителеше 1000 кешегә 396,6 кв. метрдан 418,17 кв.метрга яки 5,4 процентка кадәр артты. Әлеге факт ваклап сату буенча хәзерге заман форматларындагы яңа объектлар төзү белән бәйле. Аларның күбесе район үзәгендә – Урыссу бистәсендә урнашкан. Район буенча сәүдә объектларының гомуми мәйданы 8,59 мең кв.метр яки 128 кишет тәшкил итә.

Кулланучылар базарының көндәшлеккә сәләтле өстенлеге булып географик яктан уңайлы шартлар, югары эшкуарлык һәм инвестиция активлыгы тора.

Кулланучылар базары өлкәсендә 438 кеше эшли, бу Ютазы районы икътисадында мәшгуль кешеләрнең 4 процентын тәшкил итә.

Кулланучылар базары үсешенә комачаулаучы тискәре моментлар булып финанслар житешмәү, тармакның аерым предприятиеләренең "үтә күренмәле" булмавы, контрафакт һәм сыйфатсыз продукция булу тора.

5. Яшьләр арасында эшмәкәрлекне үстерү

Яшьләр эшкуарлығы субъектлары дигәндә, 30 яшькә кадәрге (включительно) эшкуар буларак теркәлгән физик зат аңлашыла. Теләсә кайсы илнең икътисадын формалаштыру өчен яшьләр эшкуарлығын үстерү мөһим моментларның берсе булып тора. Яшь кешеләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү - бу кече бизнес өлешен арттыру гына түгел, ә яшьләрне эш белән тәмин итү проблемасын да хәл итү.

Кызганыч, хәзерге вакытта Ютазы районында яшьләр эшкуарлығы үсеш алмаган. Эшкуарларның төп өлеше – 31яшьтән алып 45 яшькә кадәр булган яшь төркемнәре вәкилләре һәм без яңа икътисадый реформалар шартларында үскән һәм эшкуарлык эшчәнлеген матди иминлек һәм һөнәри үсеш нигезе буларак кабул иткән яшь кешеләргә ставка ясарга тиеш.

Нәкъ менә яшьләр кече һәм урта бизнесның, шул исәптән инновацион бизнесның төп этәргеч көче булып тора да инде.

Яшьләр эшкуарлығын үстерү өчен федераль, региональ һәм жирле дәрәжәдәге структуралардан комплекслы ярдәм системасын оештыру зарур.

Хәзерге этапта яшьләр эшкуарлығын үстерү өчен түбәндәгеләр мөһим:

1) яшьләр арасында эшкуарлык эшчәнлеген популярлаштыру.

Өлеге мәсьәләне хәл итү өчен түбәндәгеләр кирәк:

- эшмәкәрлеккә уңай мөнәсәбәт формалаштыра торган социаль реклама чыгаруны оештыру;

- уен һәм тренинг чаралары үткөрү;

- өлкән сыйныф укучылары өчен эшкуарлык буенча олимпиадалар оештыру;

- яшьләрне белем бирү курсларына чакыру;

- яшь эшмәкәрләргә дәүләт ярдәме һәм уздырыла торган бизнес-проектлар турында мәгълүмат бирү.

2) яшь кешеләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә массакүләм жәлеп итү.

Өлеге мәсьәләне хәл итү өчен зарур:

- дәүләт тарафыннан уздырыла торган программалар турында агитация материалларын тарату, уку йортларында контакт мәгълүматларны күрсәтеп, яшьләр арасында анкета сораштырулары оештырырга;

- эшкуарлар булырга эзер булган яшь кешеләрнең мәгълүматлар базасын төзәргә;

- уңышлы эшмәкәрләр, бизнес һәм хакимият вәкилләре катнашында үз предприятиеләрен ачарга теләгән яшьләр белән конференцияләр үткәргә;

- гамәлдәге эшкуарларның бизнес-идеяләренә бәяләп һәм аларның авторлары белән сөйләшеп, әңгәмәләр уздыру юлы белән эшкуарлык эшчәнлеген алып бару сәләте булган яшьләрне сайлап алуны гамәлгә ашырырга;

- яшь кешеләргә бизнес алып бару күнекмәләрен үстерү максатыннан профильле уку үткәргә.

6. Муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать майданчыкларын һәм сәнәгать паркларын үстерү

Районда кече һәм урта бизнесның тармак структурасы канәгатьләнәрлек түгел. Моның белән бәйле рәвештә, Ютазы муниципаль районы администрациясенә мөһим бурычы - районның кече предприятиеләре эшчәнлегенә төрләрә структурасын үзгәртү һәм транспорт, социаль, мәгариф, сәламәтлек саклау һәм торақ-коммуналь өлкәләрендә кече һәм урта предприятиеләр үсешен стимуллаштыру.

Шуна күрә 2015 елда кече һәм урта эшмәкәрлекнең мөлкәти ярдәм инфраструктурасы сыйфатында муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать майданчыгы аккредитацияләнде, ә 2017 елның декабрендә сәнәгать паркы булдырылды.

Аларның төп бурычы – эшкуарлык субъектларына үз эшләрен тергезүдә һәм үстерүдә ярдәм күрсәтү. Нигездә, бу бизнес өчен старт платформасы. Сәнәгать майданчыгы инвесторлары һәм резидентлары республика дәүләт программаларында катнаша алалар, уңайлы житештерү инфраструктурасы булган майданнар бирелә, мөһим булган инженерлык коммуникацияләре һәм аренда түләүләре буенча преференцияләр белән тәмин ителә.

Нәтижәле эшчәнлек алып баручы сәнәгать майданчыгы үсеше өчен уңайлы микроклимат булдырылуы турында кыска вакыт эчендә берьюлы берничә кече милек формасындагы предприятие ачылу факты сөйли. Хәзерге вакытта сәнәгать майданчыгы территориясендә 80 төрдән артык товар житештерүче 10 резидент эшли, 94 эш урыны булдырылды.

Бизнес алып бару өчен уңайлы шартлар тудыру максатыннан 2017 елның декабреннән башлап сәнәгать паркының инженерлык инфраструктурасын төзү проекты гамәлгә ашырыла, бу алга таба анда төрле тармакларның 12 сәнәгать производствосын урнаштырырга һәм өстәмә 70 эш урыны булдырырга мөмкинлек бирәчәк. Әлеге проект шулай ук Ютазы районында эшмәкәрлек активлыгын арттыруга да ярдәм итәчәк.

8. Эшкуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән территориянең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген бәяләү

Территорияне үстерүдә инвестицияләр зур роль уйный. Соңгы 3 елда районга салынган акчалар күләме 3,5 млрд. сумнан берәз артык тәшкил итте.

Моңа район территориясендә федераль, республика күләмендәге инвестиция проектларын, шулай ук кайбер коммерция проектларын гамәлгә ашыру булышлык итте. Инвестицион проектларны тормышка ашыру район үсешендә өстенлекле юнәлеш булып тора. Шулай ук кече һәм урта бизнес та районның инвестицион проектларын гамәлгә ашыруда мөһим роль уйный.

Инвестицион проектларны гамәлгә ашыру өчен Ютазы районы көндәшлеккә сәләтле өстенлекләргә ия:

- югары сәнәгать һәм инвестицияләр потенциалы;
- уңайлы географик урнашу урыны булган инвестицион майданчык ;
- районның берничә төбәккә якин урнашкан географик урнашу урыны;
- район чикләрендә табигый казылмалар һәм табигый төзелеш материаллары булу;
- житәрлек үсеш алган транспорт структурасы.

9. Программаны ресурслар белән тәмин итү

2019-2023 елларга Программаны ресурслар белән тәмин итү финанслауның түбәндәге чыганаclarын күздә тоталар:

- Татарстан Республикасы бюджеты - федераль норматив хокукий актлар нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә

ашыруга конкурс нигезендә бүлөп бирелә торган акчалар (конкрет суммалар күрсәтелмичә, мөмкин булган чыганақ буларак фаразлана);

- Ютазы муниципаль районы бюджеты - муниципаль берәмлекнең өстәмә керемнәре керү факты буенча кече һәм урта эшқуарлык субъектларына ярдәм чараларын гамәлгә ашыруга бүлөп бирелә торган муниципаль берәмлек акчалары (конкрет суммалар күрсәтелмичә, мөмкин чыганақ буларак фаразлана);

- бюджеттан тыш чыганақлар - Федераль, жирле, республика бюджетыннан бүлөп бирелә торган түгел, ә башка чыганақлардан учреждениеләр һәм оешмалар карамагында булган акчалар.

10. Рискларны бәяләү, аларны киметү буенча чаралар

Әлеге бүлектә Ютазы муниципаль районы территориясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә йогынты ясаучы эчке һәм тышкы факторлар китерелгән

Эчке факторлар	Тышкы факторлар
Муниципаль берәмлек жирле үзидарә органнарының МБ норматив-хокукий актлары белән билгеләнә торган үсеш турында социаль-икътисади сәясәт	Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш сәясәтенә йогынты ясый торган федераль һәм региональ законнар
Кече бизнесның һәм территория гражданнының эшлекле активлығы	Муниципаль берәмлек икътисадының аерым секторларын һәм социаль өлкәнә үстерүгә дәүләт ярдәме
Территориянең икътисадый потенциалы	Регионда үз эшчәнлеген алып баручы табиғый монополияләрнең балансланмаган бәя һәм тариф сәясәте
Авыл хужалыгында продукция житештерү күләмен билгеләүче технологияләр һәм ресурслар	Авыл хужалыгы продукциясенә һәм сәнәгать товарларына, бигрәк тә энергия чыганақлары өчен бәяләр диспаритеты
Сәнәгать предприятиеләре эшчәнлегенә технологик үсеш дәрәжәсе һәм нәтижәлелеге, хезмәт житештерүчәнлеге	Сәнәгать житештерүе үсешенә территорияль әһәмияте буенча дәүләт сәясәте
Муниципаль берәмлектә кече бизнесның төрле төрләре торышы һәм эшләве	Кече бизнеска һәм шәхси ярдәмче хужалықларга ярдәм өлкәсендә гамәлдәге дәүләт сәясәт
Территориянең инвестицион жәлеп итүчәнлеге	Икътисади сәясәттә төбәк хакимиятенә инвестицион өстенлек бирүе

Муниципаль берәмлекнең социаль инфраструктурасы торышы һәм үсеш дәрәжәсе	Бюджетара мөнәсәбәтләр һәм муниципаль берәмлекнең социаль инфраструктураны үстерүгә финанс ресурсларын бүлүе
Территория халкының рухи, интеллектуаль, физик һәм мәдәни үсеше дәрәжәсе	Физик үсеш өлкәсендә гамәлдәге дәүләт сәясәте
Муниципальара хезмәттәшлек кысаларында күрше муниципаль берәмлекләр белән урнашкан мөнәсәбәтләр	

11. Программаның планлаштырылган икътисади нәтижәләгә һәм аны гамәлгә ашыруда контроль

Программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисади нәтижәләргә бәяләү түбәндәге күрсәткечләрне арттыруда чагыла:

- 1) 38 берәмлеккә кече һәм урта предприятиеләр санын;
- 2) кече һәм урта предприятиеләр житештерә торган продукция (хезмәтләр) әйләнешен 4,5 млрд. сумга кадәр яки 29 процентка кадәр;
- 3) кече һәм урта эшмәкәрлек өлкәсендә эшләүчеләр санын 120 кешегә һәм икътисадның әлегә секторында мәшгульлек өлешен 39процентка кадәр;
- 4) тулаем территориаль продуктның гомуми күләмендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары продукциясе, эшләрә, хезмәтләре өлешен 36,5 процентка кадәр;
- 5) бары тик КУЭ субъектлары гына катнаша торган заказ бирүчеләрдән сатып алулар өлешен - 34,2 процентка кадәр.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләгә һәм социаль-икътисади нәтижәләргә бәяләү Ютазы районында кече һәм урта эшкуарлык үсешен тасвирлый торган еллар дәвамында артуга йөз тоткан төп күрсәткечләр таблицасына нигезләнә :

Чаралар нәтижәләгә төп индикаторлары

Соңгы нәтижәләргә бәяләүнең индикаторлары	2016 ел отчеты	2017 ел отчеты	2018 ел бәяләмәсе	2019 ел фараз	2020 ел- фараз	2021 ел- фараз	2022 ел- фараз	2023 ел- фараз
Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны, шул исәптән Ютазы районы территориясендә эшчәнлек алып баручы микропредприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр саны, берәмлек	524	489 ⁻³⁵	487 ⁻²	494 ⁺⁷	500 ⁺⁶	507 ⁺⁷	515 ⁺⁸	525 ⁺¹⁰

Кече һәм урта предприятиеләр тарафыннан житештерелә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнеше, шул исәптән микропредприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр тарафыннан житештерелгән, млн. сум	3 300	3501	3 680	3740	3928	4100	4330	4500
Тулаем территориаль продуктның гомуми күләмендә, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының продукциясе, эшләрә, хезмәтләрә өлеше процентларда (%)	31,4	35,0	35,2	35,4	35,6	35,8	36,1	36,5
Кече һәм урта эшқуарлык субъектлары, шул исәптән микропредприятиеләр һәм шәхси эшмәкәрләр хезмәткәрләренәң уртача санында (тышкы уртақ предприятиеләрдән башка) барлык предприятие һәм оешмалар хезмәткәрләренәң уртача санында, процентларда (%)	29,34	33,24	37,9	37,9	38,1	38,3	38,6	39,0
Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары ғына ғына катнаша торган заказчылардан сатып алу өлеше (%) процентларда.	38,3	32,3	32,5	33,1	33,4	33,6	33,8	34,2

12. Программаны гамәлгә ашыру сроклары

Программаны тормышка ашыру вакыты - 2019-2023 еллар.

1 нче этап.

2019-2020 еллар дәвамында Ютазы муниципаль районында кече һәм урта бизнесны үстерүне тәмин итә торган, беренче чиратта, кече һәм урта эшқуарлыкка ярдәм итү инфраструктурасын камилләштерүгә юнәлтелгән тулаем система формалаштыруны тәмамлау.

2 нче этап.

2021-2023 еллар дәвамында тормышка ашырылган чаралар нигезендә һәм районның социаль-иқтисадый үсешенәң башка планнарын да исәпкә алып, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру, житештерелә торган продукция һәм күрсәтелә торган хезмәтләренәң гомуми күләмендә кече һәм урта бизнес өлешен арттыру планлаштырыла.

13. Ютазы муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән программаның төп чаралары.

1. Кече һәм урта эшмәкәрлекне нәтижәле үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү.
2. Эшкуарлыкны инновацион үстерү (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гамәлгә ашыру)
3. Районның инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру
4. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит ярдәме һәм мөлкәти булышлык күрсәтү
5. Кече һәм урта эшкуарлыкка мәгълүмати-консультацион ярдәм
6. Ютазы муниципаль районында эшмәкәрлекнең уңай имиджын булдыру һәм эшкуарлык турында уңай фикер формалаштыру
7. Кече һәм урта эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар әзерләү
8. Яшьләр һәм эшсез гражданның эшмәкәрлек инициативасын хуплау һәм стимуллаштыру
9. Сәнәгать майданчыклары һәм сәнәгать парклары территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль преференцияләр бирү;
10. Коммерцияле булмаган оешмаларның социаль юнәлешле эшчәнлеген һәм аларның районның социаль-иқтисадый үсешендә катнашуын стимуллаштыру.

14. Программаны гамәлгә ашыру буенча нәтижәләр.

Программаны гамәлгә ашыру - билгеләнгән нәтижәләргә ирешүне тәэмин итүче чараларның сроклары һәм җаваплы башкаручылары буенча координацияләнгән система.

Программа структурасы кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүнең алты юнәлешле белән тәкъдим ителгән һәм аны гамәлгә ашыру буенча чараларны үз эченә ала, бу барлык Программада катнашучыларның эшләренә комплекслы якин килүне һәм координацияләүне тәэмин итә.

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында эшкуарлыкны үстерү сәясәтенең төп өстенлекләре түбәндәгеләр булчак:

кече һәм урта бизнесны үстерүгә юнәлдерелгән чаралар турында тулы һәм үтемле мәгълүмат белән тәэмин итү;

әлеге Программаны үтәү буенча хәбәрдарлык һәм хисаплылык;

Программаны үтәү буенча оештыру һәм методик функцияләргә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы башкарма комитеты башкара.

Программа чаралары исемлеге

№ т/б	Төп чаралар	Жаваплы башкаручы / башкаручылар	Гамэлгә ашыру вакыты	Финанслау чыганақлары
I. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү инфраструктурасын үстерү				
1.	Муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать паркларын һәм сәнәгать майданчықларын үстерү	Ютазы МР Башкарма комитеты ТР Икътисад министрлығы белән берлектә	2019-2020 еллар	ТР бюджеты, ЮМР бюджеты, Бюджеттан тыш чаралар
2.	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары – ярдәм алучылар Реестрын булдыру һәм алып бару	ЮМР БК (Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының) территорияль үсеш бүлеге	даими	-
3.	Эшмәкәрләргә бизнесны ачу, алып бару һәм үстерү сораулары буенча консультацияләр бирү	ЮМР БК территорияль үсеш бүлеге		-
4.	Өйрәнелгән документларны эштә куллану өчен кече һәм урта эшкуарлык субъектларына житкерү максатларында Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын анализлау.	ЮМР БК территорияль үсеш бүлеге	даими	-
5.	Күргәзмә һәм ярминкәләр оештыру юлы белән кече һәм урта предприятиеләр продукциясен эчке һәм тышкы базарларга этәрүгә булышлык күрсәтү	ЮМР БК территорияль үсеш бүлеге	2019-2023 еллар	Бюджеттан тыш акчалар

6.	Кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү сораулары буенча белем бирү семинарлары оештыру	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	2019-2023 еллар	Бюджеттан тыш акчалар
7.	Административ киртэләр барлыкка килүенә даими һәм системалы мониторингы, проблемалы вазгыятьләрне анализлау .	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	2019-2023 еллар	-
8.	Муниципаль заказ урнаштыруга конкурслар системасын оештыру, шул исәптән дүрләтнеке булмаган оешмалар катнашында социаль хезмәтләр башкару өлкәсендә дә	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	2019-2023 еллар	-
9.	Социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмалар өчен дә, хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү, эзерләү өлкәсендә консультацияләр бирү	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	2019-2023 еллар	-
II. Инженерлык инфраструктурасы объектларын төзү һәм инвестицион проектларны гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурсларга кече һәм урта бизнесның керү (доступ) системасын яхшырту				
10.	Муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать паркларын һәм сәнәгать майданчыкларын үстерү	Ютазы МР Башкарма комитеты, ТР Икътисад министрлыгы белән берлектә	2020-2023 еллар	ТР бюджеты, бюджеттан тыш акчалар
11.	Инженерлык челтәрләренә тоташтыру мәсьәләләрен хәл итүдә консультация бирү һәм ярдәм күрсәтү	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	Даими	-
12.	Инвестицион-жәлеп итүчән объектларны инвентарлаштыру һәм анализлау	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	даими	-

III. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс ярдәме чараларын гамәлгә ашыру

13.	Эшкуарлык субъектларына Татарстан Республикасы икътисад һәм авыл хужалыгы министрлыклары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган федераль һәм региональ программаларда катнашу өчен конкурс документларын әзерләүдә булышлык күрсәтү	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге, ЮМР авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе	Даими	-
14.	Венчур финанславы механизмнарын гамәлгә ашыру	ЮМР БК терииториаль үсеш бүлеге	Даими	-
15.	Эчке субконтрактация һәм аутсорсинг системасын үстерү	ЮМР БК терииториаль үсеш бүлеге	Даими	-
16.	Юридик затларга (дәүләти (муниципаль) учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшкуарларга, физик затларга - товарлар житештерүчеләргә, эшләр башкаручыларга, хезмәт күрсәтүчеләргә субсидияләр биру	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге, ЮМР финанс-бюджет палатасы (Башкарма комитетның 2016 елның 11 февралендәге 121 номерлы карары нигезендә)	2020-2023 еллар	ЮМР бюджеты
17.	Социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга финанс ярдәме күрсәтү)	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге, ЮМР финанс-бюджет палатасы	2020-2023 еллар	ЮМР бюджеты

IV. Кече һәм урта бизнес субъектлары өчен административ процедураларны гадиләштерү

18.	Эшмәкәрләрнең дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары белән очрашуларын оештыру	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге, ЮМР авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе	даими	-
-----	--	---	-------	---

19.	Кече һәм урта бизнесны үстерү буенча Координацион совет эшен алып бару (сопровождение)	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	Даими	-
20.	Юридик затлар өчен муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең административ регламентларына үзгәрешләр эшләү һәм кертү, шул исәптән аларны электрон төргә күчерү һәм ведомствоара электрон хезмәттәшлек системасы кысаларында белешмәләр алмашу юлы белән	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге	Даими	-
V. Мәгълүмати тәмин ителеш системасын булдыру				
21.	Эшкуарлар өчен иң кулай шартларда киңәйтелгән реклама материалларын бастырып чыгару	«Ютазы таңы» газетасы редакциясе	Даими	Бюджеттан тыш акча
22.	Районның авыл хужалыгы товар житештерүчеләре эшчәнлеген яктырту	"Ютазы таңы" газетасы редакциясе, Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, Урыссу ш. т. п. муниципаль берәмлеге һәм авыл жирлекләре башкарма комитетлары	Даими	Бюджеттан тыш акча
23.	Пенсия фонды белгечләре, юристлар һ. б. чыгышлары өчен «Сорау-жавап», «Консультацияләр» махсус рубрикалары оештыру	ЮМР БК территориаль үсеш бүлеге, "Ютазы таңы" газетасы редакциясе, РПФ бүлеге, ТР буенча 17 нче санлы райоңара Федераль салым хезмәте инспекциясе һәм башкалар	Даими	-
24.	Эшмәкәрлекнең уңай имиджын формалаштыру өчен «Минем бизнес-яшәү	"Ютазы таңы" газетасы редакциясе	Даими	Бюджеттан тыш акча

	чыганагы» махсус рубрикасын алып бару			
25.	Кече һәм урта эшкуарлыкның иң яхшы вәкилләре белән әңгәмәләрне һәм зарисовокларны трансляцияләү.	"Ютазы таңы" газетасы редакциясе, «КТВ-Уруссу» телевидениесе	Даими	Бюджеттан тыш акча
26.	ТР ЮМР сайтында "Интернет" челтәрендә махсулаштырылган мәгълүмат ресурсларын булдыру, үстерү, аларга ярдәм итү һәм хезмәт күрсәтү	ЮМР БК территорияль үсеш бүлеге	Даими	-
VI. Урта һәм кече эшмәкәрлек субъектларына, шулай ук кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм инфраструктурасын тәшкит итүче оешмаларга мөлкәти ярдәм күрсәтү				
27.	Өченче затлар хокукларыннан ирекле дөләт һәм муниципаль мөлкәт исемлеген, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү максатларында, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын тәшкит иткән оешмаларга милеккә яки озак вакытка файдалануга (шул исәптән аренда түләвенәң ташламалы ставкаларына) тапшыру максатларында районның дөләти һәм муниципаль мөлкәт исемлеген раслау һәм массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару, шулай ук "Интернет" челтәрендә, районның рәсми сайтында урнаштыру	ЮМР БКның территорияль үсеш бүлеге, ЮМРның жир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр палатасы	Ел саен	-
28.	Урта һәм кече эшмәкәрлек субъектларына, шул исәптән социаль	ЮМР БКның территорияль үсеш бүлеге, ЮМРның жир һәм мөлкәти	2020-2023 еллар	-

	юнәлештәге коммерцияле булмаган оешмаларга Ютазы муниципаль районында икътисадның өстенлекле юнәлешләрен үстерү максатларында жир кишәрлекләре, торак булмаган биналар белән тәмин итүдә ярдәм итү	мөнәсәбәтләр палатасы		
29.	Урта һәм кече эшмәкәрлек субъектларына, шул исәптән социаль юнәлештәге коммерцияле булмаган оешмаларга жир кишәрлекләрен, торак булмаган биналар сату буенча Ютазы муниципаль районы территориясендә районда үткәрелә торган тендерлар, аукционнар уздырылуы турында "Интернет" челтәрендә мәгълүмат урнаштыру юлы белән һәм районның рәсми сайтында хәбәр итү	ЮМР БКның территориаль үсеш бүлеге, ЮМРның жир һәм мөлкәти мөнәсәбәтләр палатасы	2020-2023 еллар	-
VII. Кече һәм урта эшмәкәрлек өчен кадрларны әзерләү һәм яңадан әзерләү				
30.	Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен укытуны, шул исәптән дистанцион укыту формасында да, оештыруда ярдәм күрсәтү	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	ТР бюджеты, бюджеттан тыш акчалар
31.	Яшьләр өчен белем бирү курслары, югары сыйныф укучылары өчен олимпиадалар оештыру	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	Бюджеттан тыш акчалар
VIII. Яшьләрнең эшмәкәрлек инициативаларына ярдәм итү һәм кызыксындыру				

32.	Яшьләр арасында эшкуарлык эшчәнлеген популярлаштыру: - эшмәкәрлеккә карата унай караш формалаштыра торган социаль реклама чыгару; - уен һәм тренинг чараларын оештыру һәм үткәрү	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	Бюджеттан тыш акчалар
33.	Яшь эшкуарларга дөүләт ярдәме һәм уздырыла торган бизнес-проектлар турында мәгълүмат бирү	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	-
34.	Уңышлы эшмәкәрләр, бизнес һәм хакимият вәкилләре катнашында үз предприятелиәрен ачарга теләгән яшьләр белән конференцияләр оештыру	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	-
35.	Элемтә мәгълүматларын күрсәтеп, анкета сораштыруы уздыру юлы белән эшкуарлар булырга теләүче яшь кешеләрнең мәгълүматлар базасын төзү	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты	2020-2023 еллар	-